

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและความรู้

ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมอนามัยผ่านกลไก คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ พนักงานเจ้าหน้าที่ ในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Gap) (พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559)

1. สถานการณ์การขับเคลื่อนการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

สถานการณ์อัตราคลอดในวัยรุ่นอายุ 10 – 14 ปี (เป้าหมายอัตราคลอด ในปี 2569 ไม่เกิน 0.5 คน ต่อประชากรหญิงอายุ 10 – 14 ปี 1,000 คน เคยสูงสุดในปี 2555 เท่ากับ 1.8 คน ต่อประชากรหญิง อายุ 10 – 14 ปี 1,000 คน) ในปี 2564 อยู่ที่ 0.9 ต่อประชากรหญิงอายุ 10 – 14 ปี 1,000 คน ส่วนอัตราคลอด กลุ่มอายุ 15 – 19 ปี (เป้าหมาย ในปี 2569 ไม่เกิน 25 คนต่อประชากรหญิงอายุ 15 – 19 ปี 1,000 คน) ในปี 2555 อยู่ที่ 53.4 คน ต่อประชากรหญิงอายุ 15 – 19 ปี 1,000 คน ในปี 2564 อยู่ที่ 22.8 ต่อประชากรหญิง อายุ 15 – 19 ปี 1,000 คน

สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ได้แก่ ร้อยละของ นักเรียนที่เคยมีเพศสัมพันธ์ อายุเฉลี่ยของนักเรียนเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก ร้อยละของนักเรียน ที่คุมกำเนิดด้วยวิธีที่เชื่อถือได้เมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งล่าสุดกับแฟนหรือคู่อุปการคุมกำเนิดของหญิง อายุ 15 – 19 ปี ที่ปัจจุบันสมรสหรืออยู่กับคู่อุปการ ความต้องการที่ยังไม่สัมฤทธิ์ในการคุมกำเนิดของหญิง อายุ 15 – 19 ปี ร้อยละของหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปีหลังคลอดหรือหลังแท้งได้รับบริการคุมกำเนิด ด้วยวิธีสมัยใหม่ และวิธีกึ่งถาวร และข้อมูลการเฝ้าระวังการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2564

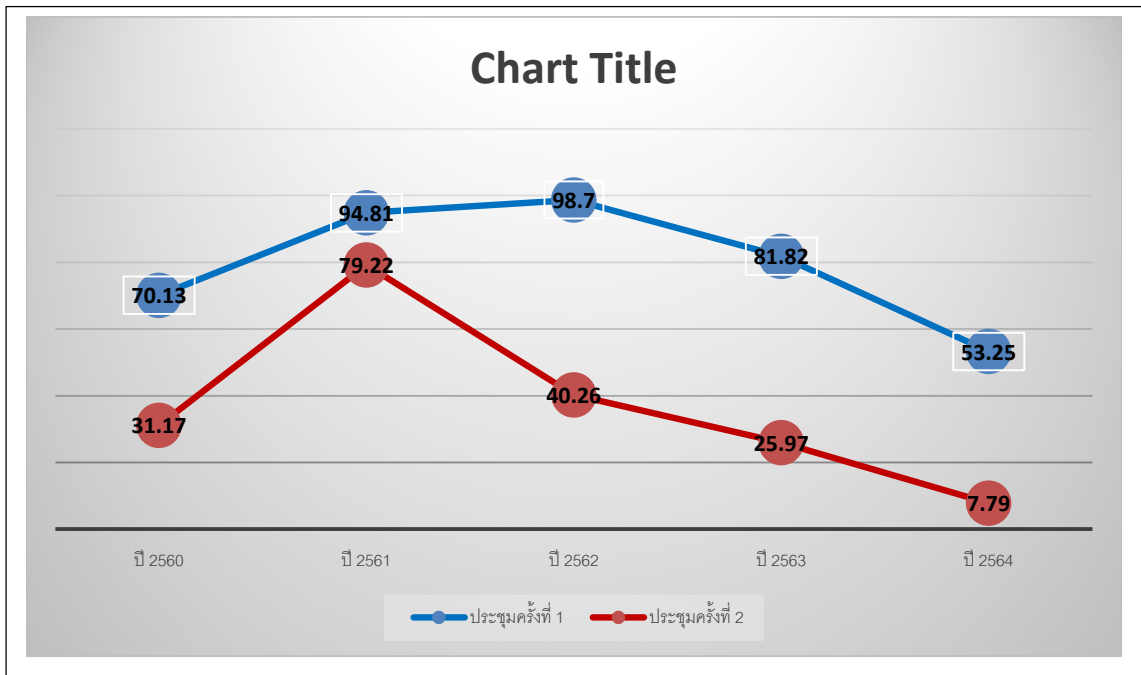
จะเห็นว่า สถานการณ์การคลอดในวัยรุ่นของประเทศไทยมีแนวโน้มดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีวัยรุ่นจำนวนมากต้องออกจากการศึกษา หรือไม่ได้เรียนในสถานศึกษาเดิม เนื่องจาก การตั้งครรภ์ รวมถึงกลุ่มแม่วัยรุ่นที่ต้องอยู่บ้านเลี้ยงลูก และออกไปทำงานทำหลังคลอด จึงจำเป็นต้องมีการ ดำเนินมาตรการต่างๆ เพื่อรักษาโอกาสทางการศึกษาของวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ รวมทั้งให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน ทั้งด้านสาธารณสุขและสวัสดิการสังคมที่เหมาะสมต่อไป ซึ่งได้มีการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือการให้ โอกาสเด็กและเยาวชนที่ตั้งครรภ์ในสถานศึกษาได้รับการศึกษาอย่างเหมาะสม ระหว่าง 3 กระทรวง ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงสาธารณสุข

สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ได้มีการดำเนินการ กำกับติดตาม การดำเนินงานขับเคลื่อน กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น โดยผ่านกลไก คณะกรรมการฯ การประชุม คณะอนุกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นระดับจังหวัดและกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีการเปรียบเทียบผลการดำเนินงาน ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2560 – 2564 ดังนี้

ปีงบประมาณ 2560	ประชุมครั้งที่ 1 จำนวน 54 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 70.13
	ประชุมครั้งที่ 2 จำนวน 24 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 31.17
ปีงบประมาณ 2561	ประชุมครั้งที่ 1 จำนวน 73 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 94.81
	ประชุมครั้งที่ 2 จำนวน 61 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 79.22

ปีงบประมาณ 2562	ประชุมครั้งที่ 1 จำนวน 76 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 98.70
	ประชุมครั้งที่ 2 จำนวน 31 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 40.26
ปีงบประมาณ 2563	ประชุมครั้งที่ 1 จำนวน 63 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 81.82
	ประชุมครั้งที่ 2 จำนวน 20 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 25.97
ปีงบประมาณ 2564	ประชุมครั้งที่ 1 จำนวน 41 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 53.25
	ประชุมครั้งที่ 2 จำนวน 6 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 7.79

30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44

45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59

จาก ตารางการเปรียบเทียบผลการดำเนินงาน พบว่า การกำกับติดตามผลการดำเนินงานของคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นมีแนวโน้มลดลง ทำให้ไม่สามารถดำเนินการจัดประชุมได้ตามเป้าหมาย

2. การวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคในการขับเคลื่อนช่องว่างในการดำเนินงาน

- 1) ผู้ปฏิบัติ และวัยรุ่นยังขาดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับสิทธิของวัยรุ่นตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น
- 2) การสื่อสารระหว่างส่วนกลางและระดับจังหวัด ควรมีการสื่อสารส่งต่อข้อมูลต่าง ๆ จากระดับนโยบายอย่างสม่ำเสมอ
- 3) การสื่อสารข้อมูลเพื่อถ่ายทอดนโยบายสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ ควรมีการถอดบทเรียนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- 4) ไม่สามารถดำเนินการจัดประชุมได้ตามเป้าหมาย เนื่องจากสถานการณ์ COVID – 19

3. มาตรการที่กำหนด

- 1) พัฒนาศักยภาพ / สนับสนุนข้อมูล / องค์กรความรู้ให้แก่หน่วยงานภาคีเครือข่ายเพื่อขับเคลื่อนกลไกตามกฎหมาย หรือสนับสนุนแนวทางการบังคับใช้กฎหมาย กรณีที่พบการกระทำผิดตามกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักอำนวยการเจริญพันธุ์ (Advocate / Partnership / Regulation)

60 2) มีการสร้างกลไกการดูแล และช่วยเหลือวัยรุ่น หรือการจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือวัยรุ่น
 61 เพื่อให้ได้รับสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและแก้ไขปัญหาค้าประพฤติก่อในวัยรุ่น (Advocate /
 62 Partnership / Investment / ข้อเสนอเชิงนโยบาย)

63 3) เสริมสร้างความเข้มแข็งของกลไกการดูแล และช่วยเหลือวัยรุ่น หรือศูนย์ช่วยเหลือ
 64 วัยรุ่น เพื่อให้ได้รับสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและแก้ไขปัญหาค้าประพฤติก่อในวัยรุ่น ในการกำกับ
 65 ติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ (Advocate / Partnership / Regulation / Building Capacity)

66 4) การสนับสนุนงบประมาณ ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาค้า
 67 การประพฤติก่อในวัยรุ่น (Investment)

68 **4. ความรู้ที่ใช้ในการขับเคลื่อน**

69 1) พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาค้าประพฤติก่อในวัยรุ่น พ.ศ. 2559

70 2) หนังสือ คู่มือฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาค้าประพฤติก่อ
 71 ในวัยรุ่นจังหวัดและกรุงเทพมหานคร

72 3) แนวทางการปฏิบัติการขับเคลื่อนกลไกการดูแล ช่วยเหลือวัยรุ่น ตามพระราชบัญญัติ
 73 การป้องกันและแก้ไขปัญหาค้าประพฤติก่อในวัยรุ่น พ.ศ. 2559

74 4) แนวปฏิบัติในการเบิกจ่ายเบี้ยประชุมคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาค้า
 75 การประพฤติก่อในวัยรุ่นระดับจังหวัดและกรุงเทพมหานครกรณีการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

76 **5. แผนการดำเนินงาน**

แผนกิจกรรมการดำเนินงาน การขับเคลื่อนกลไกการดำเนินงาน ตาม พ.ร.บ.การป้องกันและแก้ไขปัญหาค้าประพฤติก่อในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 ปีงบประมาณ 2564						
ลำดับ	กิจกรรมสำคัญ	กิจกรรมดำเนินการ	หน่วย นับ	เป้าหมาย กิจกรรม	ระยะเวลา ดำเนินการ	กลุ่มเป้าหมาย
1	ขับเคลื่อน พ.ร.บ.การป้องกัน และแก้ไขปัญหาค้า ประพฤติก่อ	1. ประชุมคณะกรรมการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาค้า ประพฤติก่อในวัยรุ่น	ครั้ง	2 ครั้ง	พ.ย. 64- ก.ค. 65	คณะกรรมการ
2	ในวัยรุ่น โดยผ่าน การดำเนินงาน ของคณะกรรมการ	2.ประชุมคณะทำงานฝ่าย เลขานุการ ผู้ช่วยเลขานุการฯ	ครั้ง	8 ครั้ง	ธ.ค.64 – ก.ค.65	คณะทำงานฝ่าย เลขานุการ ผู้ช่วย เลขานุการฯ
3	ระดับชาติ คณะกรรมการ และคณะทำงาน	3. ประชุมคณะกรรมการ พัฒนากฎหมาย ระเบียบ แนวทางปฏิบัติฯ	ครั้ง	1 ครั้ง	ธ.ค.65	คณะกรรมการสรรหา ผู้ทรงคุณวุฒิ
4		4. ประชุมคณะกรรมการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาค้า ประพฤติก่อในวัยรุ่นระดับจังหวัด และกทม.	ครั้ง	2 ครั้ง	ต.ค.64 - ก.ค.65	คณะกรรมการ ระดับจังหวัดและกทม.

แผนกิจกรรมการดำเนินงาน
การขับเคลื่อนกลไกการดำเนินงาน ตาม พ.ร.บ.การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในวัยรุ่น พ.ศ. 2559
ปีงบประมาณ 2564

ลำดับ	กิจกรรมดำเนินการ	หน่วย นับ	เป้าหมาย กิจกรรม	ระยะเวลา ดำเนินการ	กลุ่มเป้าหมาย
5	5. ประชุมเชิงปฏิบัติการ เตรียมความพร้อมเพื่อรองรับ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของ กฎหมาย	ครั้ง	2 ครั้ง	มี.ค.65 - ก.ค. 65	ผู้แทน ๖ กระทรวง หลัก